

B. Topolovec*
Udruga "Znanost u prolazu"
Oranice 110A, 10 000 Zagreb

Znanost bliža svima – s jednakim mjestom za žene

Znanost u prolazu nova je udruga iz Zagreba koja polazi od jednostavne ideje: znanost pripada svima. Misija joj je posebno istaknuti ulogu žena u znanosti i pokazati da istraživanja ne žive samo u laboratorijima i učionicama nego i na ulicama, trgovima i u razgovorima s građanima.

"Znanost ne smije ostati zatvorena u laboratorijima – ona mora razgovarati s društvom, a mi joj dajemo glas", poručuju iz udruge.

Manifestacije od 2022.

Cilj Udruge je povećati vidljivost znanstvenica, poticati ravnopravnost i otvoriti prostor za suradnju, mentorstvo i edukaciju. Vizija je društvo u kojem je znanost dostupna, razumljiva i ravnopravna – za sve. Tu viziju potvrđuju i dosadašnji rezultati: u samo četiri godine *Znanost u prolazu* organizirana je osam puta – u Zagrebu, Sisku, Rijeci i Osijeku – okupivši 92 znanstvenice iz različitih disciplina i više od tisuću građana u publici.

Na trgovima su građani mogli razgovarati s Matejom Dumbović (Geodetski fakultet, UNIZG – Sveučilište u Zagrebu) o Sunčevim olujama, s Jelenom Godrijan (IRB – Institut Ruđer Bošković) o planktonu i klimatskim promjenama, s Ankicom Kovač (Fakultet strojarstva i brodogradnje, UNIZG) o vodikovoj energiji, s Dubravkom Švob Štrac (IRB) o stresu i mentalnom zdravlju, s Anom Meštrović (Fakultet informatike i digitalnih tehnologija, UNIRI – Sveučilište u Rijeci) o umjetnoj inteligenciji i širenju informacija na društvenim mrežama te s Jelenom Bujan (IRB) o tajnom životu mrava u tropskim šumama i gradovima.

Sudionice manifestacija često ističu koliko su ta iskustva posebna: "Prekrasno iskustvo." "Oduševio me velik broj građana i njihov interes." "Bojala sam se da neću imati o čemu pričati, a vrijeme je proletjelo i bilo prekratko!" – samo su neki od dojмова.

Osnivanje Udruge

Poseban iskorak dogodio se u ožujku 2025., kad je u Zagrebu održana Osnivačka skupština *Znanosti u prolazu* s čak 19 osnivačica i osnivača. Predsjednica Udruge je Inga Patarčić (MDC Berlin), a uz nju iz Zagreba su se priključili Dario Lečić (HRZZ – Hrvatska zaklada za znanost), Ana Babić Perhoč (MEF), Anet Režek Jambrak (PBF), Anja Rakas (FKIT), Dajana Kučić Grgić (FKIT), Daniela Katunar (FFZG), Eda Kalafatić (FER), Ida Raffaelli (FFZG), Ivona Čipor (IRB), Janja Kopic (MEF), Kristina Potočki (GF), Mar-

Slika 2 – ZUP Zagreb 2025.

tina Kadoić Balaško (JU Zeleni prsten), Miranda Sertić (FBF) te Silvija Petković (Premifab d. o. o.) i Barbara Topolovec (IGH d. d.). Iz Osijeka su se pridružile Tena Velki (FOOZOS), Martina Jakovljević Kovač (PTF) i Valentina Španić (Poljoprivredni institut Osijek). Time je manifestacija prerasla u formalnu organizaciju koja sad samostalno razvija nove programe i širi mrežu znanstvenica u Hrvatskoj i regiji. Do sad se u Udrugu učlanilo 71 članica – znanstvenica, građana i prijatelja.

Budućnost Udruge

Udruga *Znanost u prolazu* razvija niz programa kojima znanost približava zajednici: **ZUPlokal** donosi ulične manifestacije u manjim gradovima i ruralnim sredinama, **ZUPregio** okuplja znanstvenice u regionalnim centrima, **ZUPskup** je godišnja konferencija posvećena komunikaciji i mentorstvu, a **ZUPsret** neformalno povezuje znanost i društvo. Uz to, tu su i posebni programi – **ZUPport** (mentorstvo), **ZUPlab** (građanska znanost) i **ZUPedu** (edukacije za škole i javnost).

Na jesen kreću prvi novi programi: u rujnu online ZUPsret, a u listopadu u Osijeku prva ZUPlokal manifestacija (4. 10. 2025.). Posebno izdvajamo i *Halloween* druženje u kafiću Nido (Našička ulica 20, Jarun) 31. listopada od 19 sati – priliku da uz opuštenu atmosferu spojimo znanost, zajednicu i dobru zabavu. Kolaboracijski ručkovi i druženja koja prate svaku manifestaciju postali su jednako važna kao i sami javni nastupi, jer upravo na njima nastaju nova prijateljstva, suradnje i ideje.

U ožujku 2026. slijede velika godišnja konferencija ZUPskup i regionalni susret ZUPregio u Zagrebu.

Zašto Udruga?

Kako kaže predsjednica Udruge dr. sc. Inga Patarčić (MDC Berlin): "Kroz Udrugu sam naučila koliko snage ima zajednica kada znanost otvorimo ljudima – kad razgovaramo, učimo jedni od drugih i vidimo koliko nam se putanje preklapaju. Ljudi nam se pridružuju jer žele dijeliti znanje, ali i zato što ovdje nalaze podršku, inspiraciju i osjećaj pripadnosti."

Upravo zato je osnivanje Udruge najvažniji korak: stvara trajnu mrežu u kojoj su žene u znanosti vidljive, povezane i podržane – i u kojoj znanost postaje bliža svima.

Prijave za učlanjivanje uvijek su otvorene putem linka: forms.gle/oUefZUTfhdzZtmPZ8. Za više detalja posjetite našu mrežnu stranicu, kao i profile na LinkedInu, Instagramu i Facebooku.

Kontakt: info@znanostuprolazu.org

Prijave za učlanjivanje

Slika 1 – Osijek manifestacija 2023.

* Dr. sc. Barbara Topolovec, likvidatorica udruge "Znanost u prolazu"
e-pošta: barbara.topolovec@znanostuprolazu.org